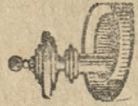
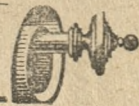

OPIEKUN KATOLICKI

Nr 19.

dawniej „Gazeta Górnośląska.“

Rok XIV.

Bytom (Beuthen O/S.) dn. 9 marca 1887.

„Opiekun Katolicki“ wychodzi co środę i sobotę. Przepłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyja lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego“ w Bytomiu (Beuthen O/S.) Dyngesstrasse 27. Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętogo miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wroclawiu Rudolf Mosse oraz Haasenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frendler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francyę A. Sławinski Paris, Rue Véveléy Nr. 3. Rękopisma nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom dn. 8 marca.

Centrum przy ściślejszych wyborach zyskało 7 posłów, tak, że teraz liczyć będzie 99.

Według wiec „dziennika Post“ konserwatywni mają 80, partya rządowa 38, narodowo-liberalni 103, wolno-myślni 32, socjaliści 11, centrum 99, dżicy 4, polscy 13, duńscy 1, alzaszycy 15.

W przededniu wyborów ściślejszych do parlam. niemieckiego zadęły dzienniki berlińskie potężnie w róg trwogi. I tak „Berl. Polit. Nachr.“ donoszą znowu o olbrzymich wysyłkach desek kolejami alzacko-lotarengskimi do Francyi; dalej dowiaduje się organ półurzędowy, że Francuzi wycinają w Belforcie drzewa na stokach fortecznych — jest to środek używany zwykle w przededniu wojny. Taż gazeta twierdzi dalej na powstanie „wiarogodnych“ źródeł, że na wschodniej i północnej linii kolejowej tracuskiej gromadzą dyrekcyje tychże kolei w kilku punktach materiały dla większego kompleksu parków i że od dni kilku ograniczonym bywa transport francuskich pociągów towarowych ku granicy Alzacyi i Lotaryngii, a lepszej konstrukcyi wozy bywają zatrzymywane w miejscowościach, leżących bliżej Paryża. „Berliner Polit. Nachr.“ dowiedziały się o innych jeszcze rzeczach: i tak miano z Francyi zamówić w niemieckich fabrykach rury stalowe, mające służyć do wyrobu nabojuów wybuchających. Te wszystkie niepokojące wiadomości kończą się wreszcie głębokim westchnieniem. „Niestety, położenie polityczne nie utraciło swego groźnego charakteru.“

Pocziwy młynarz,

czyli

kto pod kim dołki kopie, sam w nie wpada.

OBRAZEK LUDOWY W 3 AKTACH.

NAPISAL
PIOTR KOŁODZIEJ
z Siemianowic.

(Ciąg dalszy).

M a l i n o w s k i (do Agaty)

Czy waszej rady mąż niechciał usłuchać?

A g a t a.

Nie mam śmiałości wtykać się do mężowskiego majątku. Bo proszę wielmożnego pana, zostając żoną Stachonia, nie przyniosłam żadnego majątku, gdyż byłam sierotą, i jeszcze za wychowanie jestem dłużna, kochanemu wujowi.

J ó z e f a.

Czy wam teraz mąż wyrzuca, żeście nie przynieśli posagu?

Ażeby zatrwożone umysły nie przysły do równowagi, podnoszony bywa ustawicznie sojusz Włoch z Niemcami i Austryą. Z Rzymu miał nadejść do Berlina telegram, wedle którego ma być niebawem podpisany sojusz, zawierający następujące postanowienia. Włochy wezmą na przypadek wojny na wschodzie udział w akcji i dostarczą 200,000 wojska, a na granicy francuskiej postawią tej samej liczby armią, która w razie, gdyby Francya uderzyć miała na Niemcy, posunie się naprzód. Dalej donosi telegram z Rzymu, że brat króla Humberta, książę Amadeusz, wyjedzie do Berlina na uroczystość urodzin cesarza Wilhelma.

Jeszcze będą trzęsienia ziemi.

Wedle obliczeń Rudolfa Falda, który przepowiadał obecne trzęsienia ziemi, biorąc w rachubę wpływ słońca i księżyca na skorupę ziemi naszej, miałyby w roku bieżącym być 27 dni takich, w których spodziewać się można zaburzeń w atmosferze, jużto przez burze, wichry i nawałnice, jużto przez ponowne trzęsienia ziemi.

Dni te przypadałyby na 22 i 23go Marca, 7 i 8go Kwietnia, 5, 6 i 7go Maja, 3, 4, 5, 21 i 28go Czerwca, 20, 24 i 29go Lipca, 3, 19 i 20go Sierpnia, 17 i 18go Wrzesnia, 16go Października, 6, 14 i 15go Listopada, 12, 13 i 14go Grudnia.

Do naszych gospodyń!

W celu uniknienia wielu niedogodności, należy w każdej wsi założyć ogród dla gęsi, który zwykle jest miejscem wzdłuż rzeki zagrodzonym. W ogrodzie takim sadzi się nieco drzew, aby gęsi wśród skwaru słonecznego i cieni mieć mogły. Do ogrodu w ten sposób założonego wygania się gęsi rano, a spędza się je co wieczor. Tam

A g a t a.

Bynajmniej, on mi nie wyrzuca, tylko ja sama sobie wyrzucam i moje sumienie mi mówi, że gdyby Andrzej był pojął sobie bogatą żonę, coby mu posagiem dług wypłaciła, niepotrzebował się dziś kłopotić.

K m i o t e k.

Nie mów tak; bo gdyby nie dopuszczenie Boskie, toby wam na niczem nie zbywało, i procent byście byli zapłacili.

M a l i n o w s k i (do Agaty)

Nie staraj się! wszystkie dopuszczenia, smutki, i dolegliwości ofiaruj Panu Bogu, a ten cię nie opuści, powiedz twemu mężowi, że za wstawieniem się wuja, i na prośbę twoją, daruję wam procent za cały rok.

A g a t a (radośnie)

A niechże to Pan Bóg wielmożnemu dobrodziejowi stokrotnie wynagrodzi! (całując rękę Malinowskiego i Jozefy.) Pozwólcie wujaszku że zaraz doniosę Andrzejowi, coby się nie smucił (prędko odchodzi.)

mają podostatkim wody, paszy zielonej; ogrodzenie nie pozwala im rozchodzić się i czynić szkody w jarzynie lub na polach zbożem obsianych i zastępuje obecność pasterza. Jaja gęsi, podobnie jak i kaczki, nie mają pokupu w handlu, chociaż ich wartość jest ta sama, co jaj kurzych; albowiem czego im na delikatności brakuje, to wynagradza tychże wielkość!

Jeżeli chowany drób przeważnie dla produkcji jaj, to trzeba dobierać takie gatunki, które wiele ciężkich jaj noszą. Ciężkość jaj naszego drobiu wazy się między 40 a 100 gramów, ilość zaś 80 do 160 sztuk rocznie.

Podać dokładny zysk z produkcji jaj jest dosyć trudno, albowiem tutaj trzeba mieć na względzie nieśliwość dotyczącej rasy, kosztą żywienia i czas, w jakim jaja od kury otrzymane użytkować można. Wiemy bowiem, że jaja w zimie są drogie i znaczna liczba handlarzy robi na tem ładny interes, zakupując jaja w lecie, kiedy są tanie a sprzedając w zimie, kiedy są drogie.

Zwykła kura już z natury jest dobrą do niesienia jaj; jednak ujemny wpływ klimatu, nieodświeżanie krwi, licha pielęgnacya, złe karmienie tak szkodliwie wpływało na nią, że zmalała, zbladła i mała tylko jaja niesie.

Chcąc poprawić rasę, wybierajmy kury, które wiele i dużych jaj noszą i jaj tych kur do dalszego rozmnażania używamy. Z otrzymanego przychowu wybierajmy znowu największe jaja i to od kur, które się dobrze noszą do dalszego rozmnażania a tak dalej postępując, po niejakiem czasie mieć będziemy kury rosłe, wiele i dużych jaj noszące. To samo się rozumie o kaczkach, gęsiach i innych gatunkach ptaków domowych.

Dobra kura do niesienia jaj ma zawsze następujące znaki: białawą tarcz około uszów, czerwony, twardy grzebień, ciemno-czerwone płatki pod gardłem; szeroki, wydatny tyłek i często także czerwony pierścień około oczów. Im wyraźniejsze są te znaki, tem większą mamy pewność, że kura jest dobrą do niesienia jaj.

Jeżeli przy chowaniu drobiu mamy głównie na celu pozyskanie mięsa, to i w tym razie wybierajmy z kur, kaczek, gęsi, indyków a na-

S C E N A 4.

(Malinowski, Józef, Kmiotek.)

M a l i n o w s k i (bierze szklanke z piwem)
Na zdrowie!

K m i o t e k (bierze szklanke)

Na zdrowie! (pija) Więc pan pułkownik, po śmierci żony został wdowcem?

M a l i n o w s k i.

Tak! siostra utraciła męża, ja żonę, i teraz społem gospodarujemy.

J ó z e f a.

Ale powiedzcież mi przyjacielu, czy ten młynarz Andrzej jest tak lekkomyślnym, że chciał sprzedać swoją posiadłość?

K m i o t e k.

Andrzej jest dobrym i pocziwym człowiekiem, ale był przy ojcu wychowany jak pączek w maśle. Nieznając co jest smutek, i nie wiedząc wcale że też jest bieda na świecie. Pan Bóg zesłał na niego pierwszy krzyżyk, już traci głowę, już nie wie co robić, już wątpi, i zaraz sobie przedstawił że wielkie nieszczęście jakie go spotkało,

wet i z gołębi tylko takie gatunki, które już jako młode, a więc w krótkim czasie, nabierają wiele delikatnego i smacznego mięsa. Tutaj trzeba mieć na względzie okoliczność, że młode ptaszki, któregośkolwiek rodzaju, w jednakowym czasie z jajka wyklute, mają jednakową wagę; po upływie n. p. trzech miesięcy, przy jednakowej karmie i pielęgnacji waga ich znacznie różnić się będzie. Uważać i na to trzeba, że kura dobra na mięso, nie jest dobrą do niesienia jaj i odwrotnie.

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. Sejm niemiecki został w czwartek w południe po poprzedzającym nabożeństwie otworzonym mową tronową, którą odczytał sekretarz stanu Böttcher. Mowa tronowa zapowiada otworzenie nowych źródeł dochodowych i dalszy ciąg ustawodawstw socjalno politycznych; wyraża też podziękowanie Papięzowi za życzliwość, jaką okazał względem cesarstwa niemieckiego i wewnętrznego pokoju w cesarstwie. — Pierwsze posiedzenie zagal jako marszałek ze starszeństwa feldmarszałek hr. Moltke. Wywiązały się zaraz ożywione rozprawy nad tym, czy przed ukończeniem ścisłych wyborów sejm jest zdolnym do powzięcia stanowczych uchwał. Windthorst, Rickert i nawet Benningen zalecali odroczenie posiedzeń. Większość jednak postanowiła już dzisiaj w piętek obrać marszałków. Pierwszym marszałkiem będzie konserwatysta Wedell, drugim nacjonalny liberal, a trzecie już marszałkostwo chciało ofiarować katolikowi.

— Żydów w Niemczech, jak pisze jedna z gazet, uchodzących za niby półurzędową, spotka niemiła niespodzianka, bo parlamentowi przedłożone będą niezadługo jakieś projekta do praw które znacznie ograniczą ich prawa obywatelskie.

— Jak z Rzymu telegrafują do „Germanii“ donosi na pół urzędowy dziennik rzymski „Moniteur de Rome“, że seminariom duchowne dycezyi chełmińskiej wkrótce utworzonym zostanie. Życzylibyśmy sobie tego, ale nie wiemy, czy rząd już przyrzekł dać na to pozwolenie. Jak wiadomo, może wedle ostatniej ustawy kościelnopolitycznej trzyletni kurs teologiczny w seminariach archidiecezyi poznańskiej i gnieźnieńskiej i dycezyi chełmińskiej będzie utworzony tylko za wyraźnym pozwoleniem królewskim.

AUSTRYA.

Dniem i nocą pracują fabryki broni nad wyrabianiem karabinów repetyerowych. W Styryi mianowicie panuje ruch gorączkowy w fabrykach i na lato można się spodziewać uzbrojenia całej austro-węgierskiej piechoty i strzelców w karabiny repetyerowe. Komisya delegacji austriackiej już uchwaliła wydatki na uzbrojenie.

BULGARYA.

Rząd bułgarski ogłosił w kilku okręgach nadunajskich stan oblężenia. Potwierdza się przez

M a l i n o w s k i.

Był on żołnierzem?

K m i o t e k.

Nie! żołnierzem nie był.

M a l i n o w s k i.

Więc się niema czemu dziwić, bo nie wie co bieda znaczy. Pamiętaj Antosiu ostatnie wojny, wiele tam różnych niewygód i niedostatku musieliśmy wycierpieć. A za pomocą Boską wszystko przeszło, tylko nie potrzeba wątpić, i ręk opuszczać.

K m i o t e k.

Andrzejowi nie można zarzucić, żeby nie pracował i nie był dobrym gospodarzem. Tylko jak już panu powiedziałem, gdy Pan Bóg ześle jaki krzyżyk już traci głowę, i nie wie sobie rady. Szczęściem jego że dostał żonę, która ma rozum w głowie. A chociaż mu majątku nie przyniosła, ale jest pracowitą, bogabożną i zaradną.

M a l i n o w s k i.

Antosiu, te trzy przymioty, gdy żona posiada, są więcej warte niżeli tysiące.

J ó z e f a.

Stara młynarka nie wzbraniała Antosiewi, pojąć ubogiej dziewczyny za żonę?

K m i o t e k.

Trochę jej nie było mito, ale w końcu przyzwoliła mówiąc: Andrzej! kiedy ją kochasz, a ona siebie, daj na zapowiedzi, nie chcę wam być

to wieść o rokoszu wojski w Sylistryi. W każdym razie jest Rosya sprzężną wszelkich zaburzeń w Bułgarii.

ROSYA.

Gazety rosyjskie bez wszelkiej ogródki przyznają, co też zresztą nie było tajemnym nikomu, że świeże zaburzenia w Bułgarii wywołali agenci moskiewscy, nie żałując rubli, których im dostarczyły kasy rządowe.

WŁOCHY.

Król włoski udzielił 150,000 franków na wspieranie dotkniętych ostatniem trzęsieniem ziemi. Ojciec św. Leon XIII, choć sam żyje z jałmużny, ofiarował na nieszczęśliwych 20,000 fr. Dodajemy, że lekkie trzęsienie ziemi w nocy na środę popielcową dało się uczuć też w Ruwer pod Trewirem w prowincyi nadreńskiej. — W nocy na 2go b. m. dało się uczuć silne wzruszenie ziemi w Reggio w południowych Włoszech. Szkodę, wyrządzoną przez trzęsienia ziemi, obliczają na sto milionów fr.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. Na posłów z frakcyi „centrum“ głosowało przy ostatnich wyborach 1,627,098 i to 345,091 więcej, jak przed trzema laty.

— Zwracamy uwagę Szanownych Czytelników naszych, na obszernie ogłoszenie w dzisiejszym numerze p. Al. Kirchnera z Gdańska, z którego — przy tak niskich cenach — wielu może korzystać w czasie obecnego postu wielkiego.

— Przy zbliżającej się wiosnie przypominamy zakaz zabijania wszelkich ptaszków śpiewających i mięsożernych, z wyjątkiem puchacza i wielkich jastrzębi, tępiących ptactwo. Tak samo nie wolno wybierać jaj z gniazd ani psuć gniazd z miodem; nie wolno także ptaszków tych trzymać w klatkach, ani nimi handlować.

Zakaz ten jest dla tego bardzo chwalebny, że ptaszki te, lub też i większe ptaki, jak wrony, sowy, jastrzębki tępią gąsienice, poczwarki robaków, szkodliwe chrząszcze i myszy polne i skutkiem tego rolnikom i ogrodnikom wielkie przynoszą korzyści.

— W kasacyi marek stęplowych na wekslach, publiczność nie stoja się do ostatniego rozporządzenia kanclerza rzeszy niemieckiej z r. 1883. Miesiąc, w którym marka stęplowa ma być skasowana, należy w piśmie skrócić, ale nie zastąpić go liczbami rzymskimi. Kasacya stępla, nie wykonana podług przepisu, uważana będzie za nieostęplowanie wekale, co za sobą pociąga karę pieniężną równającą się pięćdziesięciopięcioprocentowej sumie stępla.

— Posiadłość p. Wermunda, tu, na ulicy Dyngos Nr. 35, przeszła na własność Wilhelma Schlesingera, majstra malarskiego, za cenę 42 tysiące marek.

— Posiadłość zaś p. Potyki, dom z ogrodem tuż przy gimnazyum, nabył p. Pitschke, za cenę 24,200 marek.

na przeszkodzie. Chociaż Agata niema majątku Pan Bóg ma więcej niżeli rozdał.

M a l i n o w s k i.

Pochwalam zdanie starej młynarki; bo ci ojcowie źle robią co przeszkadzają dzieciom do małżeństwa. Już to prawda, że ojcowie powinni czuwać, nad dziatkami swojemi; a osobliwie oświecić ich rozum, gdy się znajdują na drodze niebezpieczeństwa. Naprzykład: niektory młodzieniec, gdy zobaczy panienkę, wystrychnioną, wypudrowaną, ustrojoną w szaty takie jakie nosi hrabina, piestrzeni na każdym palcu po dwa. No! któżby nie chciał takiej pani pojąć za żonę? W ten czas nie bierę za zięć rodzicom, gdy powiedzą synowi: słuchaj! nie wszystko złoto co się świeci. Patrz! to jest córka robotnika, która się wynosi nad swój stan. Pracować nie będzie, bo się wysydz. Ach! jakby ona wzięła w swoje delikatne rączki konwie, żeby przynieść wody. Nie! tego nie uczyni, bo coby też ludzie mówili? Więc zaraz potrzeba służącej. A ty pracuj i pracuj, i do niczego nie przyjdiesz. Więcej zarobisz, więcej się rozleci. Ten drogi ubiór który na niej widzisz, jestto za ciężko zapracowany ojcowski grosz, aby tylko córkę wystroić, na wielką panią, myśląc że jaki hrabia po nią przyjdzie.

K m i o t e k.

To wszystko szczeruteńka prawda!

(Ciąg dalszy nastąpi).

— Złe wiadomości nadeszły z Petersburga dla hut żelaza, fabrykantów maszyna itd. Rząd rosyjski przedłożył radzie państwa projekt, mający na celu zupełny zakaz przewozu zagranicznego surowego żelaza do Rosyi i podwyższenia cła wchodowego od wyrobów żelaza. Jeżeli rada państwa projekt ten zrobi prawem, to prawo takie będzie wielką klęską dla przemysłu hutniczego i fabryk maszyn, szczególnie na Górnym Ślązku.

× W Szarleju ma być podobno wybudowana nowa szkoła dla dzieci niemieckich. W tym celu jak donosi „Ober. Schles. Volks Ztg.“ regencya przeznaczyła 18,000 m. — (Tymczasem dochodzą nas wiadomości, o budowie szkoły naprzeciw katolickiej dla ewangelickich dzieci i w tem pewno będzie pomyłka. Przyp. Red.)

× Niemieckie Piekary. Jesteśmy tu w wielkiej obawie, ażeby coraz to więcej szerząca się choroba pomiędzy dziećmi na dyfteryę i zabierająca liczne ofiary w sąsiednim Szarleju, nie przeniosła się do nas. Niech więc rodzice dają baczością na swe dzieci, aby się nie przeziębiały i unikały wszelkiej styczności z chorymi.

× Niem. Piekary, dnia 7 marca. Dzisiaj (w niedzielę) odbyło się tutaj na sali p. Bonczkowska liczne zgromadzenie górników; zebrało się kilka tysięcy mężów z całej okolicy, celem naradzenia się nad nowymi statutami górnośląskiej kasy knapsaftowej, z których górnicy nie są zadowoleni, i żądają innych statutów, któreby więcej uwzględniały życzenia górników. Zgromadzenie uchwaliło rezolucyę i wysłało petycyę w tej sprawie do sejmku pruskiego.

□ Koźle. Zmarły tu w tych dniach kupiec Feder Ring, uczynił miasto nasze spadkobiercą pozostałego majątku 600,000 m., która to suma ma być obrócona na wybudowanie domu i przytułku dla chorych, lecz dopiero po śmierci siostr tegoż, którym służy prawo do śmierci użytkować z tegoż kapitału.

□ Królewska Huta. W sąsiedniej kopalni „Bismarckschacht“ zdarzyło się wielkie nieszczęście, gdyż zasypanych zostało czterech biednych górników, z których 3 znalazło śmierć okropną, a czwarte musiano w lazarecie odjąć nogę.

† Po długich i wielkich cierpieniach przeniósł się do wieczności tutejszy wyższy nauczyciel Lubarsch w sile wieku, gdyż liczył dopiero 42 lata.

— Wielkie Strzelce. Tutejszy ks. dr. Gierich mianowany został administratorem tutejszej parafii.

— Pod Malborkiem młynarz pewien schował 350 marek w złocie na poddaszu w życie. Niedługo potem żona owego gospodarza nasypała żyta w młoch i wzięła je do młyna na mąkę. Młynarz nasypawszy żyta tego na kocz, dziwił się, że kamienie młyńskie nieco zgrzytały, zatrzymał ruch tych kamieni i przekonał się, że złote pieniądze były przyczyną tego zgrzytania kamienia o kamień. Po najcisłszym poszukiwaniu odnalazł 60 mrk. reszta (t. j. 290 mrk.) rozstania się na drobny pył i zamieszała w mąkę!

+ W Olsztynie, w Prusach Wschodnich, zarządzane następujące środki policyjne przeciwko pijactwu: Po raz pierwszy policyjne napomnienie. Po raz drugi urzędowe przypomnienie i zagrożenie, że władza surowości użyje. Gdy to wszystko nie pomoże i pijak okaże się niepoprawny, natenczas nazwisko będzie wydrukowane i przyklepane publicznie po ulicach, destylacjach, restauracjach; jednocześnie wszyscy szynkarze otrzymają zakaz sprzedawania jakichkolwiek napoi gorących osobie uznanej za publicznego pijaka, a z wszelkich lokali publicznych będzie wydalony. Środki te przeciw takiemu pijakowi przedsięwzięte nie ustają, dopóki nie nastąpi poprawa.

Rozmaitości.

Drzewo sosnowe na budowie, cięte w zimie jeśli leży do maja, dostaje zwykle niebieskich plam, przez co traci na wartości; nie pomaga nawet obtupianie go z kory. Jedynym środkiem na to jest zanurzenie takiego drzewa na pewien czas w wodzie bieżącej. Z tego powodu bardzo pożądane jest drzewo splawiane z Czech i z Królestwa Polskiego. Drzewa splawianego nie toczy robak drzewny dla tego, że przez splawianie łączy się drzewo z powietrzem, skutkiem czego następuje rozkład chemiczny części azotowych, woda ciągle się zmieniająca wypłukuje te rozłożone części, a z niemi także i poczwarki owego robaka drzewnego. Natomiast moczenie dłuższe drzewa budowlanego we wodzie stojącej nie jest korzystne.

W stanach Zjednoczonych Półn. Ameryki ostatecznie już zdecydowano się na urządzenie wystawy powszechnej, jako w czterechsetną rocznicę odkrycia Ameryki w roku 1492. Wystawa ta zatem nastąpiłaby dopiero za 5 lat, ale ponieważ Ameryka chce wystąpić z nadzwyczajnie wielkimi uroczystościami, przeto już teraz zaczynają się krzątania około tej wystawy. Kilka państw jako to: Hiszpania, Włochy i 15 hiszpańsko-amerykańskich rzeczy pospolitych Ameryki Południowej, zgadzają się na projekt tej wielkiej wystawy.

W Australii jeden z badaczy przyrody, dr. Reid, odkrył roślinę, która należy do rodzaju mleczców (euphorbiae) i jest tak znieczulająca poszczególne członki ciała ludzkiego, jak cocaina. Sok tej rośliny używany być może skutecznie przy operacjach chirurgicznych, znieczuli bowiem ten członek ciała, który się dostaje pod nóż lekarza.

Tytuł „rektora“ pozwolił minister przybrać wszystkim kierownikom szkół ludowych i obywatelskich, w których jest kilka klas i kilku nauczycieli, z tym wszakże warunkiem, że odtąd władze szkolne przy wakacjach uwzględnią będą tylko takich nauczycieli, którzy zdali rektorskie egzaminy.

Droga szklanka wody.

Rzeka Newa jest w Rosji i płynie przez Petersburg, stolicę carsa rosyjskiego. Rosyjanie utrzymują, że woda z Newy jest najprzeuroczywsza i najlepsza w świecie; lecz przez 6 miesięcy okryta jest grubym lodem i śniegiem. Dla tego niezmierna radość w całym mieście, kiedy w kwietniu lód pęka, i jak tylko kry się ruszą, zaraz wystrzał z armat ogłasza całej ludności to wesole zdarzenie, a gubernator twierdzy w środku miasta położonej, spieszy do rzeki i przywozi spiesznie carowi puchar wody newskiej, jako najpiękniejszy dar wracającej wiosny. Dawniej car wypisywał wodę z pucharu, zwykły był napełniać go dukatami. Korzystając z tego pan gubernator, przynosił mu co rok większy puchar wody. Zmiarkował atoli car przyczynę tej szczeroci gubernatora i wyznaczył raz na zawsze po dwieście dukatów za szklankę takiej wody newskiej. A co? czy nie droga to szklanka wody?

Dla dumnego.

Pyszny sam sobą tylko zajęty,
Chodził za życia jak pęcherz nadęty,
A w tem pęcherzu zawsze coś szumiało,
Pękl wreszcie, wiatr wyleciał i nic nie został o.

Dla sknery.

Sknera sług wypędziwszy swem sknerstwem bez [miary,
Został się sam przy skrzyni — przy bramie pies [stary,

Wierny, bo na łańcuchu zażarty, bo głodny.
Był straszny dla hultajów, dla pana dogodny.

Lecz gdy pan zawsze pościł, jak i teraz pości,
A pies już nie dostawał ni chleba ni kości,
Wychudł, nareszcie zdecht jednego wieczora,
A z nim razem i sługa i straży podpora.

Wtedy to nasz pan sknera tając śmierć brytana,
Wiązał w wieczór do budy i szczekał do rana;
Lecz choć dobrze udawał brysia nieboszczyka,
Łotr jakiś z lepszym węchem do domu się wmyka,
A gdy sknera aż chrypie, tak wyje i szczeka,
Złodziej z jego pieniędzmi szczęśliwie ucieka.

Dla leniwego.

Lenisz się w pracy, a chcesz być bogatym,
Wierz mi braciszku, omylisz się na tym.

Dla wymawiacza.

Dać a wymawiać, zle to obycaje!
Kto tak ma czynić, lepiej że nie daje.

Dla obmawiacza.

Strzeż się obmowy, bo to rzecz jest brudna,
A sławę wrócić, sprawa bardzo trudna.

ZARTY.

** Polak podróżny, modlił się przed jedzeniem w oberży w Berlinie. Widząc to rozpustli młodzieńcy, śmiali się z niego. Po jedzeniu znowu się pomodlił i przezegnał, zapłacił i wzięwszy zawiniątko, odchodził do stojącego już we drzwiach odezwał się jeden z członków: „Słuchaj no! czy u was wszyscy się tak modlą przed i po jedzeniu? — A tak, odpowiedział, wszyscy, oprócz tych co zawsze w ziemię patrzą, nie mają rogów, i najchętniej legają w kałuży.

** Do pewnego malarza przychodzi wieśniak bogaty i prosi, aby mu odmalował jego nieboszczyka ojca. Malarz: „A macie jaką fotografię? gdyż nie widząc i nie znając, to trudna sprawa.“ Wieśniak: „Fotografii nie mam, ale to pan i bez tego zrobi! Był to człowiek już stary, chudy i miał białe włosy.“ Malarz się roześmiał i rzecze: „Jak już koniecznie chcecie mieć, takiego wam zrobię, lecz jak źle zrobię, nie meja; będzie w tem wina.“ Wieśniak przystał na to. Za dwa tygodnie przychodzi po portret, lecz jakże się zdziwił, zobaczywszy tenże i rzekł: „O mój kochany ojeze, jakżeś się to w tych trzech latach zmienił, ani nie do poznania!“ Zapłaciwszy, poszedł z portretem do domu, całkiem zamyślony.

** „Dla czego białe wino sprzedajesz pan taniej od czerwonego?“ — „Dla tego, że wodę mam darmo, a farbę muszę płacić.“

** Nauczyciel. „Jaka część mowy jajko?“ Uczeń: „Rzeczownik.“ Nauczyciel: „Bardzo dobrze! a jakiego rodzaju? Uczeń: „To zależy od tego, co się z niego wyłgnie: kogut, kura albo też nic!“

** Pewna gospodyni na święta napięka kołaczy i powynosiła do komory. Parobek Wojciech zwiędziwszy gdzie się znajdują, dalejże smacznie zajadać. W tym przychodzi gospodyni i mówi: człowieku ty wszystko zjesz, a na święta nic nie zostaniesz. Ja także myślałem że wszystkie ziem, odpowiedział Wojciech, a ja tu z ledwością zjadłem pół pięta kołacza.

(Nadesłano.)

Nie każde cierpienie muszą i mogą one wyleczyć, ale dobrze użyte, zawsze pomagają. Steinau obw. wrocławski. Wielmożny Panie! Donoszę na szanowne jego pismo niniejszem, że pigulek szwajcarskich aptekarza R. Brandta już od 5—6 lat używam przedewszystkiem na boleści żołądka, zatwardzeniu i cierpieniom wątroby, że przy miernym używaniu piwa jak i wódki, zawsze sprawiał dobry skutek i dodawały apetytu. Żona moja, która często cierpi na twardość brzucha, potrzebuje tychże części lecz najwięcej 3 do 4 pigułek, gdy tymczasem ja używam regularnie po 2, aby zawsze mieć regularny stolec. Z uszanowaniem pozostaje uniżony C. Arndt, właściciel hotelu. Trzeba zwać przy kupnie w aptekach na biały krzyż w czerwonym i podpis R. Brandta.

KOESPONDENCYA EKSPEDYCYI.

Nagrody, za trafne rozwiązanie ostatniej zagadki, zostały już wysłane.

Zamówione i zapłacone u nas „Poradnik lekarski“ wszystkim już wysłane zostały.

Kurs pieniężny.

Za Rubla płacą - - - - 1 M. 81¹/₁₀ fen.
Za Guldena - - - - - 1 „ 59¹/₂ „

Niemiecki likier
„BENEDICTINE“
z destylarni fabrykanta
Friedrich John
założona w 1842 r.
Waldenburg w Ślązku.

Wpływający na zdrowie likier, z najdelikatniejszych ziół.

Trzeba na to zważać, aby na każdej flasce była marka ochronna i czterokąciasta etykieta z podobieństwem fabrykanta. — Ten wyborny likier niemiecki „Benedictine“ z najszlachetniejszych, a wpływających na zdrowie całego organizmu, wzmacniających i jego czynności leko drażnią. Ziola i rośliny zestawione są tak jak przy każdej flasce załączone świadectwa wykazują — ludzi fachowych i przysięgłych sąd. chemików pp. dr. C. Bischoff, dr. Hans Brückebusch w Berlinie podzukane i potwierdzone, że tenże likier w jego zestawieniu prawie odpowiada likierowi „Benedictiner“ i wyrównawca całkiem tym samym skutkiem. Tenże wyborny niemiecki likier „Benedictine“ jest jedynie do dostania w niżej podanych składach: 1/4 litr. flaszką 4,50 M., 1/2 l. 2,25 i 1/4 litr. 1,25 M. — W Bytomiu ma Gustaw Cohn.

Franko! Franko! Franko!
Najnowsze wzory! Najnowsze wzory! Najnowsze wzory!

Na żądanie wysyłamy franko **najnowsze wzory i próbki** na sezon bieżący w największym o ile możności wyborze znajdujących się w naszym składzie w zapasie materii do ubiorów męskich, jako to paletotów jesiennych i zimowych, płaszczy na deszcz, sukien nieprzemakalnych, materii podwojnych itd. i dostarczamy takowych po cenach oryginalnych, fabrycznych, pod gwarancją odpowiadającego próbkom towaru, skoro i franko — w największej jak w najmniejszej ilości — także w strony najodleglejsze.

Mamy w zapasie n. p.

- materie do pięknej jupy, stósownej na każdą porę roku, poczynszy już od 3,50 marek;
- materie do całego modnego i kompletnego ubioru letniego lub jesiennego z Bukskinu od 6 M.
- materie na komplet, piękny paletot letni lub jesienny od 6 marek;
- materie na spodnie z Bukskinu od 3 marek;
- materie na płaszcz nieprzemakalny lub płaszcz cesarski od 7,50 marek;
- materie na elegancki surdut od 6 marek poczynszy,
- materie na damski płaszcz od deszczu od 4 Marek,

aż do gatunków jak najeleganciejszych przy stosunkowo również tanich cenach. Osoby, które nie potrzebują mieć żadnych względów na to, gdzie zakupna swe uskuteczniają, nabędą bez zaprzeczenia nam korzystniej na wystawie sukien w Augsburgu. Przytem zwracamy uwagę na to, że każdemu nabywcy nastęrcza się tu sposobność swobodnego wyboru swych potrzeb w składzie kolosalnym, wyposażonym wszelkimi możliwymi rodzajami sukien, bez narazania się na różne wpływy sprzedającego. Mamy także sukna dla strażaków, sukna szare, leśnicze, sukna do objiania bilarów i pokrywania krzesel, sukna na ubiory, podwojne materie wulkanizowane, wodotrwałe pod gwarancją, oraz i sukna damskie we wszelkich kolorach.

Zasadą naszą jest od dawien dawna prowadzenie dobrych materii, usługa stósowna do próbek przy nadzwyczaj tanich cenach. Przywiązanie naszych wieloletnich odbiorców jest najwymowniejszym dowodem że nam wiele za tem należy, ażeby podtrzymywać te zasady.

Oplaci się więc zamówienia kartą pocztową, ażeby przekonać się, iż w rzeczy samej dostarczać możemy wszystkiego tego, co tu przyrzekamy.

Krawcom męskim, którzy materie nasze sprzedają osobom prywatnym, chętnie służymy naszymi rękami zaopatrzonemi w odnośne numera.

Tuchausstellung
Wystawa sukna w Augsburgu (Wimpfheimer) & Cie. Augsburg.

Pół stodoły
ma do najęcia
M. Rogulla
na Rozbarku.

Skład trumien,
od największych do najmniejszych
mam zawsze tanio na składzie.
Przy tej sposobności polecam Szanownej Publiczności mój warsztat stolarski przy budowlach itp. Skora i rzetelna usługa.

Robert Hensel,
w Bytomiu, ulica Kościelna 3.

Polecam:

najlepszy twardej ontier bez papiru wazony funt -	0,28 M.
niepikniejszą białą farbę	0,26 "
Domingo, kawę paloną	1,10 "
Jawa kawę	1,20 "
Perł kawę	1,20 "
Orygorya żółta, zielona i	0,15 "
czarowna ośka, pażkę	0,15 "
Mydło, dobre suclie, wa-	0,30 "
zone	0,25 "
nydło II gat.	0,25 "
pałepiza soda	0,6 "
najlepiej krochmal ryż	0,25 "
Presowkę	1, - "
dobrze oygara po różn. cenach,	0,14 "
petryoli amerykański	0,14 "
Rzeczelnia waga, dołby towar, oraz	
skóra usługa. Proszę o kaszawę	
względny.	

Henryk Kryst
w Bytomiu, (t. S. Beuthen O. S.)
naprzeciw st. n. katolickiego ko-

Baugewerk-, Maschinen- und Mühlenbau-Schule
Neustadt in Mecklenburg. Auskunft durch den Director Jentzen.

HAMBURGSKO-AMERYKAŃSKIE
TOWARZYSTWO AKCYJNE ŻEGLUGI PAROWEJ.

Bezpośrednia komunikacja pocztowa
pomiędzy **Hamburgiem a Nowym Yorkiem**
w każdą środę i niedzielę,
pomiędzy **Havrem a Nowym Yorkiem**
w każdy wtorek,
pomiędzy **Szczecinem a Nowym Yorkiem**
co 2 tygodnie,
pomiędzy **Hamburgiem a Indiami Zach.**
3 razy miesięcznie,
pomiędzy **Hamburgiem a Meksykiem**
raz w miesiąc.

Parowce pocztowe tego Towarzystwa podają bardzo dobrą sposobność do podróżowania w kajutach i w środkowych przedziałach; utrzymanie w czasie podróży jest znakomite.

Blizszych wiadomości udzieli A. Piskorski w Wielk. Strzelcach (Gr. Strehlitz).

Na czas postu!
 polecam tak jak dawniej, również i w tym roku, poniżej wymienione artykuły gwarantowanej, najlepszej jakości, po najniższych cenach.

Najlepszy astrachański ziarnisty kawior,
 wielkie szare ziarno i średn. solone, za funt 5,50 mr.

Znakomity wiślański kawior
 gruboziarnisty i średn. solony, za funt 2 m.

Wędzony łosoś
 krajowy, uchodzący u wielu z powodu wyższej ceny za łososa reńskiego, dwa lub trzy razy tygodniowo, świeżo z wędzarni w całych pościach lub na wagę, po cenach dniowych najniższych.

Sielawy kielskie
 (tutejsze obecnie jeszcze brakują) w pudełkach po 5 funt. po tanich cenach.

Sledzie wędzone
 t. zw. „Bücklinge“ w pudełkach, po cenach dniowych najniższych.

Wędzone flundry
 dosyć suche.

Łososiowe sledzie wędzone,
 za sztukę 10—15 fen.

Wędzony węgorz
 (nie solony) za funt 1,25 m. Węgorz w galarecie w beczul. 7—8 funt. 6,50 m.

Marynowany łosoś
 w puszkach po 1,50 m.

Makrele marynowane
 w puszkach po 1,50 m.

Helgolandskie homary
 w puszkach po 1,50 m.

SILD apeteczny
 (delikatny anchowis bez ości) za puszkę 75 fen.

Prawd. Krystyan Anchowis
 za słoje 60 fen., za beczulki 1,50 i 2,50 m.

Sardynki a l'huile
 różne gatunki, za 1/4 puszeki począwszy od 60 fen., aż do najlepszych gatunków.

PHILIPP & CANAUD po 1.10 m.

Sardynki a Pickles
 za beczulkę cr. 9—10 funt. 3 m.

SARDYNKI RUSKIE
 za beczkę cr. 9—10 funt. 2,50 m

Jaknaj'elikat. tłuste sledzie
 za 4 litr. puszeki (około 9 funt.) 4 m., za 2 litr. puszeki 2,50 m.

Najdelikatniejsze sledzie peklowane w sosach winnych. Mixed, Pickles itd. puszka po 1,50 marek.

Wszelkie zamówienia z prowincyi skutecznia się odwrotnie.

ALOJZY KIRCHNER,

w Gdańsku (Danzig) 73. Poggenpfehl 73.

Stralsundzkie śledzie opiekane
 1/1 puszka (9 funt.) 4 m. 1/2 puszeki 2,50 m. 1/4 puszeki 1,50 m.

Opiekane śledzie
 beczulka 55 szt. 3,50 m. 1/2 beczulki (25 sztuk) 2 m.

Stokfisz
 w 3 gat. funt po 40 fen.

BRABANDZKIE SARDELE
 funt 1 m.

Angielskie matjasy
 w dobrym gatunku beczulka (około 20—24 szt.) 3,50 m.

Holenderskie sledzie stołowe
 beczka 40 marek.

Holend. szkodzkie sledzie
 beczka po 32—34 m.

SZKODZKIE MATJASY
 beczka 32 marki.

Szkockie i holenderskie Ihlen
 za beczkę 28—29 m.

Norwegskie tłuste sledzie
 beczka 33 m.

przy mniejszych beczulkach podwyższają się ceny i to: przy 2/3 1/4 3/8 10/16 32 36 beczulki

więcej o 3, 4, 6, 8, 16 marek. polecenia godnem jest zatem, by kilku mniejszych konsumentów od razu całą beczulkę dla siebie spr. wadzili. — Ceny na sledzie są w tym roku ogólnie wyższe i prawdopodobnie że jeszcze w cenie podskoczą, dla tego takowe tylko tymczasowe. Prócz tego rozumieją się tylko za gatunki najpiękniejsze i dla tego na życzenie chętnie za dobroć takowych jako też opakowanie gwarantuję.

Wszelkie gatunki suszonego owocu,
 t. j. obierane gruszki, jabłki i świeże śliwki funt po 25 fen.

Wielkie nieob. gruszki
 za funt 25 fen.

Wielkie obierane franc. nadzwyczaj smaczne gruszki suszone,
 funt 80 fen.

Małe obierane francuskie gruszki
 funt 50 fen.

Obrane i nawlezione jabłka
 funt 60 fen.

t. z. śliwki katarzynki
 za funt począwszy od 50 fen. do 1 m.

Tureckie śliwki
 funt od 20—40 fen.

Śliwki
 funt. 15 fen., 10 funt. 1,35 m.

Brunatne amerykańskie jabłka w kawałkach,
 funt 35 fen. 10 funt. 3 m.

Białe amerykańskie jabłka w kawałkach
 funt 80 fen.

SERY

w rozmaitych gatunkach t. j. prawdziwy ementalski, szwajcarski, niemiecko-szwajcarski (prawdziwemu bardzo podobny) tylicycki śmietankowy funt 40, 50 i 80 fen. edamski okrągły, prawdziwy limburgski, romantour i strasburgski w puszkach (3 funty ważących) neuchatelski alpejsko-ziółtawy, z Harcu berliński i t. d.

Konserwowane jarzyny n. p. olbrzymie szparagi
 za 2 funtowe puszeki 3 m.

Szparagi łodygowate
 tylko trochę cieńsze, za 1 funtową puszkę 1,50 m., za dwu funtową puszkę 2,50 m.

Młode groszki
 w najlepszym gatunku w dwu funtowych puszkach po 1,80 m.

Młode groszki
 w najlepszym gatunku w dwu funtowych puszkach po 1,50 m.

GROCH
 w dwu funtow. puszkach 1 m.

JARZYNY MIESZANE.

Groszek astrachański,
 funt 2,25 m.

Maślaki 1 funt 1,60 m. Smardze, trufle, Juliéne itd. Prócz tego polecam parą suszone jarzyny, t. j. biały i brunatny jarmuż, groszek i t. d.

Nadmieniam, iż jarzyny parą suszone zatrzymują swój pierwotny smak, kolor i zapach, dla tego wskutek umiarkowanej ceny, mogą nawet mniej zamożni używać w czasie zimowym jarzyn. Przepisy gotowania takowych bezpłatnie.

Ryż prawdziwy
 począwszy już od 12,50 m. za cent. Makarony francuskie, które dla swej dobroci większy od krajowych, mają pokup j. t. długi, krótki w formach itd. 1 funt po 60 fen., reszty i krajowy fabrykant już od 30 fen. za funt.

Francuskie, niemieckie i wiedeńskie krupy, mąka owsiana, jęczmienna, prawdziwa i prawdziwe krajowe „sago.“
 Mąka kartoflana. it.p.

Krople żołądkowe,
 środek znakomicie działający na wszelkiego rodzaju choroby żołądka.

Niezrównany przy braku apetytu, słabości żołądka, cuchnącym oddechu, wzdęciach, kwaśnych odbijaniach, kolkach, katarach żołądkowych, zgagach, tworzeniu się piasku moczowego i kamyczkach w pęcherzu, przy zbytnej produkcyi flegmy, żółtaczce, obmierzłości i wmitach, przy pochodzących z żołądka bólach głowy, kurczach żołądkowych, twardych brzuchach lub zatwardzeniach, przeciążeniu żołądka potrawami i napojami, przy robakach, cierpieniach śledziony, wątroby i hemoroidach. Cena flakoniku wraz z przepisem 70 fenigów. Składy we wszystkich znaczniejszych aptekach. Główny skład u aptekarza

Carl Brady
 w Kromeryżu (Kremsier) na Morawie w Austryi.

Prawdziwe do nabycia w Bytomiu u aptekarza Schweizer w aptece pod Aniołem, w Szarleju w aptece, w Tarnoskich-Górach w aptece Aesculap, w Łabętach u aptekarza Jul. Hahn.

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy polecamy nasz wielki skład gotowych ubiorów dla mężczyzn i chłopców różnego gatunku po przystępnych cenach. — Zamówienia według miary wykonywają się jak rajakuracynie w naszej własnej pracowni w domu, tamto. Prosząc o uwzględnienie, przyrzekamy rzetelną usługę **Bracia Kober** w Bytomiu, (Beuthen O. S.) Rynek Nr. 4, dom po stronie ratusza.

Franc. Letzel
 w Bytomiu, Ul. dyngos przy Bulewarze Nr. 32. Skład żelaza i wyrobów żelaznych, artykuły do budowania szyn, cementu, papy, smoły, naczynia domowe i narzędzia dla rzemieślników. **Franc. Letzel** Bytom, przy Bulewarze.

Wielki skład TRUMIEN
 Kto się leka paralizu. lub też na takowy zapadł albo cierpił kongest eye, zawrót, nierzównowadzenia, besennosc, resp. rozdrżnienie nerwowe, niech postaraj się o broszurę: „Über Schlag-Ans-Vorbereitung und Heilung.“ 3 Auflage vom Verleger, chem. Landt, Battalion art. Rom. Weimann in Vilsbibeln, Bawaryja, która przesyła bezpłatnie i franco.

Uczniowie,
 znajdują stancją i stół, czyli dobrą pensją przy rodzicielskiej pieczy i pielęgnacyi, za tanię cny. Gdzie? dowiedzieć się można w ekspedycyi „Opiekuna Katolickiego“ Bytom. Ul. Dyngos Nr. 27.

!Na post!
 Polecam po najniższych cenach **Emmentalski ser** szwajcarski, **Monachijski ser** śmietankowy i różne gatunki serów domowych. **Żywe i świeże ryby.** Wszelkie gatunki ryb wędzonych i marynowanych, jak i najrozmaitsze owoce i delikatesy! **Max Bulski.** Bytom ul. Gliwicka N. 13